

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2024 m. gegužės 27 d.
(OR. en)

9442/24

CONOP 26
CFSP/PESC 798

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	Tarybos išvados dėl ES pozicijos dėl priešpėstinių minų draudimo sugriežtinimo rengiantis Konvencijos dėl priešpėstinių minų uždraudimo penktajai peržiūros konferencijai

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl ES pozicijos dėl priešpėstinių minų draudimo sugriežtinimo rengiantis Konvencijos dėl priešpėstinių minų uždraudimo penktajai peržiūros konferencijai, kurias Taryba patvirtino 2024 m. gegužės 27 d. įvykusiame 4028-ajame posėdyje.

**Tarybos išvados dėl ES pozicijos dėl priešpėstinių minų draudimo sugriežtinimo rengiantis
Konvencijos dėl priešpėstinių minų uždraudimo penktajai peržiūros konferencijai**

I- Įvadas

1. Europos Sąjunga (ES) vieningai remia Konvencijos dėl priešpėstinių minų naudojimo, kaupimo, gamybos ir perdavimo uždraudimo ir dėl jų sunaikinimo¹ tikslus ir siekia jų įgyvendinimo. ES ir jos valstybės narės jau seniai remia išminavimą ir sukauptų priešpėstinių minų naikinimą, taip pat pagalbą nuo priešpėstinių minų nukentėjusiems asmenims, Konvencijos visuotinimą ir remia Konvencijos šalis joms visapusiškai ir veiksmingai įgyvendinant Konvenciją. Nuo 2013 m. birželio 1 d. visos ES valstybės narės yra Konvencijos šalys.
2. Taryba laikosi nuomonės, kad Konvencija yra viena iš pagrindinių nusiginklavimo priemonių ir turi būti užtikrintas jos vientisumas, visapusiškas įgyvendinimas ir griežtas taikymas, taip pat turi būti siekiama, kad jos būtų visuotinai laikomasi. Praėjus dvidešimt penkeriems metams nuo Konvencijos įsigaliojimo, ji tapo diplomatijos nusiginklavimo srityje sėkmės istorija ir pavyzdžiu to, ką gina Sąjunga: taisyklėmis grindžiamos tarptautinės tvarkos, kurios pagrindą sudaro pagarba žmogaus teisėms ir tarptautinei humanitarinei teisei. Konvencijoje griežta visuotinė norma dėl priešpėstinių minų naudojimo, perdavimo ir gamybos uždraudimo derinama su išpūdingais rezultatais, susijusiais su sukauptų priešpėstinių minų sunaikinimu, užminuotų teritorijų išminavimu, taip pat su nuostata, kad kiekviena Konvencijos šalis, galinti tai padaryti, turi teikti atitinkamą pagalbą nuo minų nukentėjusiems asmenims, kuri turėtų būti integruota į platesnę nacionalinę politiką, planus ir teisinės sistemas.

¹ Toliau – Konvencija.

Konvencija padėjo pasiekti didelį ir išmatuojamą teigiamą poveikį humanitarinės apsaugos, stabilizavimo, vystymosi ir nusiginklavimo srityse visame pasaulyje, taigi prisidėjo prie taikos ir saugumo visame pasaulyje ir Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo.

3. Taryba pripažįsta, kad Konvencijos tikslai yra dar ne visiškai pasiekti. Tai, kad yra priešpėstinėmis minomis užminuotų vietų, toliau daro žalą, kursto baimę, neleidžia patekti į tam tikras vietas, kelia kliūčių socialiniam ir ekonominiam vystymuisi, o pabėgėliams bei šalies viduje perkeltiems asmenims užkerta kelią sugrįžti namo. Našta, kurią dėl priešpėstinių minų ir nuo karo likusių sprogmenų patiria asmenys, šeimos, bendruomenės, regionai ir valstybės, tebėra didelė ir nepriimtina. Taryba griežtai smerkia neteisėtą Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, taip pat priešpėstinių minų ir savadarbių priešpėstinių minų naudojimą, dėl kurio Ukraina tapo labiausiai užminuota šalimi pasaulyje. Taryba taip pat yra susirūpinusi dėl naujų užminavimo atvejų kitose šalyse: Irake, Libijoje, Sirijoje, Jemene, Mianmare, taip pat Sahelyje. Taryba dar kartą patvirtina, kad bet koks priešpėstinių minų naudojimas – bet kur, bet kuriuo metu ir bet kokių subjektų iniciatyva – Europos Sąjungai yra visiškai nepriimtinas.
4. Taryba primena, kad ES ir jos valstybės narės yra vienos iš pagrindinių paramos kovai su minomis visame pasaulyje teikėjų ir remia visuotinimą, užminuotų teritorijų tyrimą ir išminavimą, švietimą apie minų keliamą riziką, pagalbą nukentėjusiems asmenims, atsargų sunaikinimą, pajėgumų stiprinimą ir mokslinius tyrimus bei technologinę plėtrą minų aptikimo ir išminavimo srityse. Laikotarpiu po paskutinės 2019 m. įvykusios Konvencijos peržiūros konferencijos ES ir jos valstybės narės ir toliau išliko pagrindinėmis paramos kovai su minomis pasaulyje teikėjomis – 2022 m. pagal reagavimo į krizes priemones skirta 26 mln. EUR, 2023 m. – 38,5 mln. EUR, o humanitarinei pagalbai 2022 m. ir 2023 m. dar skirta atitinkamai 8,5 mln. EUR ir 16 mln. EUR. Taryba taip pat primena, kad atskiros ES valstybės narės teikia didelę papildomą paramą finansuodamos paramos kovai su minomis veiklą ir projektus.
5. Taryba primena įnašą Konvencijos Įgyvendinimo rėmimo padaliniui pagal 2021 m. vasario 18 d. Tarybos sprendimą (BUSP) 2021/257 dėl paramos Oslo veiksmų planui dėl 1997 m. Konvencijos dėl priešpėstinių minų naudojimo, kaupimo, gamybos ir perdavimo uždraudimo ir dėl jų sunaikinimo įgyvendinimo.

Šiuo sprendimu buvo sudarytos sąlygos Įgyvendinimo rėmimo padaliniui dalyvauti įgyvendinant Oslo veiksmų planą, patvirtintą 2019 m. įvykusioje ketvirtojoje Konvencijos peržiūros konferencijoje, be kita ko, skatinant visuotinimą ir remiant Konvencijos šalių pastangas įgyvendinti Oslo veiksmų plano aspektus, susijusius su tyrimu, išminavimu, švietimu apie minų keliamą riziką ir pagalba nukentėjusiems asmenims.

6. Taryba pareiškia labai vertinanti daugelio partnerių ir suinteresuotųjų subjektų veiksmus, kuriais jie prisidėjo prie Konvencijos plėtojimo ir jos sėkmingo įgyvendinimo pastaruosius dvidešimt penkerius metus, įskaitant visas Konvencijos šalis, tarptautines organizacijas, pilietinę visuomenę, tyrėjus ir visus kovoje su minomis dalyvaujančius paramos teikėjus ir veiklos vykdytojus. Atsižvelgdama į tai, Taryba pripažįsta, be kita ko, Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pusmėnulio judėjimo ir Tarptautinės sausumos minų uždraudimo kampanijos pastangas. Taryba norėtų pareikšti ypatingą pagarbą išminuotojams visame pasaulyje, kurie dirba tam, kad žemė vėl taptų prieinama ir saugi, už jų drąsą ir ryžtą, ir norėtų pagerbti tuos, kurie žuvo dirbdami šį kilnų darbą. Taryba pabrėžia, kad į Konvencijos įgyvendinimo ir visuotinimo veiklą svarbu įtraukti minų sprogimus išgyvenusius asmenis ir jiems atstovaujančias organizacijas, įskaitant jaunimo organizacijas ir moterų teisių bei moterų vadovaujamas organizacijas. Taryba labai palankiai vertina Konvencijos Įgyvendinimo rėmimo padalinio spartų ir neįkainojamą darbą. Galiausiai Taryba pabrėžia Jungtinių Tautų ir ES tvirtą partnerystę ir puikų bendradarbiavimą kovos su minomis srityje.
7. Taryba palankiai vertina tai, kad 2024 m. lapkričio 25–29 d. Siem Reape-Angkore bus surengta penktoji Konvencijos peržiūros konferencija – tai galimybė apžvelgti pažangą, dar kartą patvirtinti įsipareigojimus ir skatinti tolesnį Konvencijos visuotinimą ir tvirtesnį jos įgyvendinimą. Taryba laikosi nuomonės, kad peržiūros konferencijoje turėtų būti skatinamas atviras ir konstruktyvus Konvencijos šalių dialogas ir į jį turėtų būti įtraukti visi atitinkami suinteresuotieji subjektai, kad būtų aptarti dabartiniai ir būsimi iššūkiai ir paspartinta pažanga siekiant bendro tikslo, kad pasaulyje nebeliktų priešpėstinių minų.
8. ES tikslai, susiję su peržiūros konferencijos išvadomis, išsamiai išdėstyti II skyriuje pateiktame pozicijos dokumente.

II- ES pozicijos dokumentas rengiantis Konvencijos dėl priešpėstinių minų naudojimo, kaupimo, gamybos ir perdavimo uždraudimo ir dėl jų sunaikinimo penktajai peržiūros konferencijai (Siem Reapas-Angkoras, 2024 m. lapkričio 25–29 d.)

Europos Sąjunga (ES) konstruktyviai prisidės prie Konvencijos dėl priešpėstinių minų uždraudimo peržiūros konferencijos bendru sutarimu grindžiamų rezultatų, siekdama, kad į tris numatytus rezultatų dokumentus būtų įtraukti šie elementai: 1) Konvencijos veikimo ir įgyvendinimo būklės peržiūra, 2) politinė deklaracija ir 3) veiksmų planas.

1) Konvencijos veikimo ir įgyvendinimo būklės peržiūra

1. nustatyti naujus įgyvendinimo iššūkius, su kuriais susidūrė Konvencijos šalys visose Konvencijos srityse (visuotinimas, reikalavimų laikymasis, pagalba nukentėjusiems asmenims, išminavimas, atsargų sunaikinimas, bendradarbiavimas ir pagalba, skaidrumas ir keitimasis informacija);
2. priminti 21-ajam Konvencijos šalių susitikimui pirmininkavusios Vokietijos išvadas dėl dabartinių iššūkių, kaip išdėstyta Konferencijai išplatintuose dokumentuose;
3. siekti išsamiai peržiūrėti Konvencijoje nustatytų pareigų įgyvendinimo po 2019 m. įvykusios ketvirtosios peržiūros konferencijos būklę, remiantis atliktu parengiamuoju darbu ir Konvencijos komitetų išvadomis, įskaitant šiuos aspektus:

Visuotinimas

- a. remti visas pastangas, dedamas siekiant visuotinio, įskaitant pirmininkaujančios šalies, Įgyvendinimo rėmimo padalinio ir Konvencijos specialiųjų pasiuntinių pastangas, ir kurti paskatas visuotinimui skatinti, be kita ko, teikiant finansavimą;

5 straipsnio įgyvendinimas

- b. skatinti Konvencijos šalis laiku pateikti išsamią informaciją apie 5 straipsnyje nustatytų jų pareigų įgyvendinimą, visų pirma kiek tai susiję su prašymais pratęsti terminą;

- c. priminti, kad 14 Konvencijos šalių iki 2025 m. turi įvykdyti savo išminavimo pareigas ir pareikšti apgailestavimą, kad, tikėtina, tik kelios iš jų laiku įvykdys šią pareigą;
- d. skatinti visų atitinkamų Konvencijos šalių pastangas, kadangi tikėtina, kad 2024 m. bus pateikta daug prašymų pratęsti terminą; raginti Konvencijos šalis pateikti išsamius darbo planus dėl prašomų pratęsimo laikotarpių, įskaitant išlaidų analizę ir konkrečioms aplinkybėms pritaikytas iniciatyvas švietimo apie minų riziką ir rizikos mažinimo nuo minų nukentėjusiose bendruomenėse srityje;
- e. skatinti Konvencijos šalis užtikrinti, kad kovos su minomis standartai būtų nuolat atnaujinami pagal naujausius tarptautinius kovos su minomis standartus;
- f. skatinti Konvencijos šalis, kurios, kaip pranešama, yra užminuotos savadarbio pobūdžio priešpėstinėmis minomis, toliau didinti informuotumą apie poreikį spręsti šio užminavimo problemą pagal Konvenciją;
- g. skatinti stiprinti 5 straipsnio įgyvendinimo komiteto ir Bendradarbiavimo ir pagalbos stiprinimo komiteto sinergiją, taip pat intensyvinti dialogą su ekspertų organizacijomis;
- h. remti neformalios 5 straipsnio komiteto paramos grupės įsteigimą ir toliau nagrinėti, kaip sustiprinti 5 straipsnio procesą, įskaitant atitinkamų suinteresuotųjų subjektų indėlį;

7 straipsnio įgyvendinimas

- i. paraginti Konvencijos šalis laikytis 7 straipsnyje nustatytų pareigų teikti informaciją;

Bendradarbiavimas ir pagalba

- j. propaguoti trečiosios Pasaulinės konferencijos pagalbos nukentėjusiems asmenims klausimais rezultatus ir užtikrinti, kad jie būtų įtraukti į būsimą veiksmų planą;
- k. remti Komiteto įgyvendinamą individualizuotą požiūrį, kad būtų suteikta platforma suinteresuotosioms paveiktoms Konvencijos šalims, kad jos atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams, įskaitant paramos teikėjus ir kovos su minomis veiklos vykdytojus, galėtų pristatyti savo konkrečius iššūkius ir poreikius;

4. peržiūrėti Konvencijos įgyvendinimo mechanizmus ir remti pastangas bei pasiūlymus prireikus juos tobulinti, vadovaujantis Konvencija;
5. paraginti dėti pastangas, kad būtų išlaikytas ir teikiamas naujas kovai su minomis skirtas finansavimas, be kita ko, naudojantis novatoriškomis finansavimo priemonėmis;
6. paraginti Konvencijos šalis, nesumokėjusias visų Konvencijai skirtų įnašų, tai padaryti, pabrėžiant, kad politinis įsipareigojimas dėl Konvencijos turėtų būti remiamas finansiniu įsipareigojimu, ir paskatinti Konvencijos šalis, kurios gali tai padaryti, teikti savanoriškus įnašus Konvencijos Įgyvendinimo rėmimo padaliniui;

2) Siem Reapo-Angkoro politinė deklaracija

1. įsipareigoti užtikrinti taisyklėmis grindžiamą tarptautinę tvarką, kurios pagrindą sudaro pagarba tarptautinei teisei, įskaitant žmogaus teisių teisę ir tarptautinę humanitarinę teisę, ir remti nuolatinį daugiašalį dialogą nusiginklavimo klausimais;
2. pareikšti padėką Kambodžai už penktosios peržiūros konferencijos surengimą, pripažinti Kambodžos didelę patirtį visose kovos su minomis srityse ir jos pasirengimą padėti kitoms šalims pasinaudoti jos patirtimi;
3. pareikšti paramą pirmininkaujančios Kambodžos prioritetui – visuotinimas, 5 straipsnio įgyvendinimas ir pagalba aukoms – ir priminti ES paramą ir pasirengimą angažuotis šiose srityse;
4. dar kartą patvirtinti tvirtą įsipareigojimą puoselėti kovos su priešpėstinėmis minomis normą ir remti Konvencijos visuotinimą;
5. priminti, kad bet koks priešpėstinių minų naudojimas – bet kur, bet kuriuo metu ir bet kokių subjektų iniciatyva – Europos Sąjungai yra visiškai nepriimtinas;
6. pareikšti Konvencijos šalių politinį įsipareigojimą įgyvendinti Siem Reapo-Angkoro veiksmų planą;
7. pareikšti apgailestavimą, kad nuo 2017 m. padaryta labai mažai pažangos Konvencijos visuotinimo srityje – 33 valstybės dar nėra prie jos prisijungusios – ir paraginti atnaujinti visų Konvencijos šalių ir kitų subjektų įsipareigojimą siekti visuotinumą;

8. priminti partnerysčių su kovos su minomis subjektais, be kita ko, su pilietine visuomene, nacionalinėmis kovos su minomis institucijomis ir privačiuoju sektoriumi, svarbą;
9. patvirtinti, kad savadarbiai sprogstamieji užtaisai, atitinkantys Konvencijoje pateiktą priešpėstinės minos apibrėžtį, patenka į Konvencijoje nustatytų pareigų sritį;
10. pabrėžti, kad kova su minomis dažnai yra itin svarbi siekiant sudaryti sąlygas socialiniam bei ekonominiam vystymuisi, taikos kūrimui, stabilizavimui ir galimybėms teikti ir gauti humanitarinę pagalbą;
11. įsipareigoti atsižvelgti į įvairovės ir lyčių lygybės aspektus ir propaguoti į lyčių lygybę orientuotus ir konfliktams atžvalgius požiūrius įgyvendinant visus kovos su minomis aspektus, taip pat Konvencijos instituciniuose procesuose;
12. pareikšti susirūpinimą dėl to, kad laikotarpiu nuo ketvirtosios peržiūros konferencijos nuo priešpėstinių minų žuvo daugybė žmonių, išvardyti labiausiai nukentėjusias šalis, palyginti duomenis ir tendencijas su ankstesnių metų duomenimis ir nustatyti patirtį, kuria reiktų pasinaudoti per ateinančius penkerius metus;
13. išnagrinėti esamų sinergių su kitais pagal tarptautinę humanitarinę teisę priimtais dokumentais, tokiais kaip Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija, naudą ir ją stiprinti; šie dokumentai yra itin svarbūs pagalbos nukentėjusiems asmenims komponentai, siekiant puoselėti žmogaus teises ir veiksmingą lygiateisį asmenų su negalia dalyvavimą visuomenėje;

3) *Siem Reapo-Angkoro veiksmų planas*

1. išnagrinėti visus Konvencijos įgyvendinimo aspektus, geriausią praktiką, susijusią su Konvencijos įgyvendinimu, visuotinimu, atsargų sunaikinimu ir priešpėstinių minų saugojimu, užminuotų teritorijų tyrimu ir išminavimu, švietimu apie minų riziką, pagalba nukentėjusiems asmenims, tarptautiniu bendradarbiavimu ir pagalba ir reikalavimų laikymosi užtikrinimo priemonėmis;
2. atsižvelgiant į trūkumus ir iššūkius, kurie nustatyti atliekant Konvencijos veikimo ir įgyvendinimo būklės peržiūrą, kartu parengti pasiūlymus dėl inovacijų, tobulinti ir stiprinti visų Konvencijos aspektų įgyvendinimą;

pabrėžti, kad kova su minomis yra įgalinantis veiksnys ir ją remiamos saugumo ir humanitarinės pastangos, stabilizavimas ir socialinis bei ekonominis vystymasis, taip pat pabėgėlių grįžimas ir integruota parama nuo minų nukentėjusiems asmenims;

3. pripažinti Naujosios taikos darbotvarkės ir Pakto dėl kovos su minomis ateities indėlį; pripažinti specialiąsias Konvencijos partnerystes su Jungtinėmis Tautomis, Tarptautiniu Raudonojo Kryžiaus komitetu, Tarptautine sausumos minų uždraudimo kampanija ir Ženevos tarptautiniu humanitarinio išminavimo centru, taip pat partnerysčių su pilietine visuomene indėlį remiant Konvencijos įgyvendinimą;
4. priminti Neįgaliųjų teisių konvencijos, Moterų, taikos ir saugumo darbotvarkės ir Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų indėlį;
5. skatinti visas Konvencijos šalis įsipareigoti visapusiškai įgyvendinti Konvenciją ir įvykdyti pagal ją nustatytas pareigas, be kita ko, imantis atitinkamų pagalbos priemonių, kai jos gali tai padaryti, ne tik išminavimo srityje, kad būtų užtikrinta nuo minų nukentėjusių asmenų socialinė ir ekonominė rehabilitacija;
6. skatinti paramą nacionaliniams ar regioniniams suinteresuotųjų subjektų dialogams, siekiant toliau gerinti bendradarbiavimą ir pagalbą Konvencijos įgyvendinimo srityje ir skatinti už nuo minų nukentėjusių bendruomenių ir minų sprogimus išgyvenusius asmenų gerovę atsakingus subjektus geriau įveikti iššūkius, su kuriais jie susiduria, stiprinant dialogą ir partnerystes;
7. skatinti plėtoti politiką, kad būtų kuo geriau padedama nuo minų nukentėjusiems asmenims nediskriminuojant ir atsižvelgiant į konkrečius visų civilių gyventojų poreikius, įskaitant psichikos sveikatą ir psichosocialinę paramą;
8. skatinti į kovos su minomis veiklos programavimą integruoti lyčių aspektą ir atsižvelgti į įvairius nuo minų nukentėjusių bendruomenių poreikius bei patirtį;
9. atsižvelgti į visų kovos su minomis aspektų poveikį aplinkai ir klimatui, skatinti Konvencijos šalis nacionalinėse kovos su minomis strategijose šiems aspektams teikti prioritetą, teikti informaciją apie šiuos aspektus, paskirti ryšių palaikymo punktus specialiuose komitetuose ir atsižvelgti į užminavimo aspektą ir kovą su minomis nacionaliniuose reagavimo į nelaimės planuose; skatinti veiklos vykdytojus atsižvelgti į šiuos aspektus savo veikloje ir projektuose;

10. šiuo atžvilgiu atsižvelgti į tarptautinius kovos su minomis standartus ir Ženevos tarptautinio humanitarinio išminavimo centro politikos rekomendacijas;
11. užtikrinti, kad kovojant su minomis būtų laikomasi pagrindinių principų, įskaitant skaidrumą, atskaitomybę, veiksmingumą ir efektyvumą, įtraukumą ir atžvalgumą konfliktams;
skatinti kuo labiau panaudoti geriausią praktiką, įgytą per patirtį ir keičiantis nuomonėmis visais lygmenimis, ir ieškoti būtų kaip tai padaryti;
12. remti novatoriškus metodus, pavyzdžiui, naujus lėšų teikimo ir finansavimo mechanizmus kovai su minomis remti;
13. skatinti priimti priemones, kuriomis būtų stiprinamas 5 straipsnio procesas, siekiant geriau spręsti problemas, su kuriomis susiduria atitinkamos valstybės, ir veiksmingai jas remti, kad jos galėtų laiku įvykdyti savo pareigas;
14. pritarti finansinės ir techninės paramos, skirtos išminavimui ir pagalbai nuo minų nukentėjusiems asmenims, didinimui;
15. patvirtinti, kad kovojant su minomis pagal esamus įsipareigojimus turi būti pranešama apie savadarbes priešpėstines minas ir jos turėtų būti pašalintos;
16. priminti neteisėto savadarbių sprogstamųjų užtaisų, kurie atitinka Konvencijoje pateiktą priešpėstinės minos apibrėžtį, naudojimo problemą kaip itin didelį susirūpinimą keliantį klausimą, į kurį turėtų būti atsižvelgiama kitame veiksmų plane, visų pirma švietimo apie minų riziką srityje.
